

16 dages ornitologisk rejse til Kasakhstan og Kirgisistan med DOF Travel i maj 2016

Ledere: Hans Meltofte og Michael Westerbjerg Andersen

Kasakhstan og Kirgisistan 2016

Temaet er utvetydigt – det drejer sig om at se så mange af regionens fugle så godt som muligt. En rejse der også giver deltagerne mulighed for at nyde storslåede landskaber og møde Centralasiens nomadefolk. Landene i Centralasien har i årevis været ornitologiske drømmemål, men er stadig logistisk svært tilgængelige. Rejsen har da også ekspeditionsagtig karakter, men er et kvalitetsprodukt: maksimal tid i felten, prima fuglesteder, uformel rejseform og formidabel natur. Turen ledes af DOF Travels Hans Meltofte og Mikstures Michael Westerbjerg Andersen, hvor sidstnævnte har boet i Kirgisistan i mange år. Afrejsen er ca. 15. maj 2016, men datoen ligger endnu ikke helt fast.

De ornitologiske ambitioner er høje, men der er plads til ornitologer på alle erfaringstrin, både begyndere og gamle feltrotter. Det vigtigste er entusiasme. Programmet er blandt andet baseret på Mikstures ornitologiske ekspeditioner siden 2003 samt Michaels øvrige erfaring i områderne.

Områderne er valgt, så der med stor sandsynlighed ses et væsentligt udsnit af regionens fugle. Udbredelseskortene i denne del af verden er mildt sagt ikke ajourført – om nogensinde gedigent udarbejdet. De nævnte arter bør derfor betragtes som vejledende. Flere af arterne forekommer fåtalligt og kan mangle på listen, når vi rejser hjem. Eventuelle mangler på det ornitologiske opvejes erfaringsmæssigt af uventede observationer. Der bliver ikke kun gjort en dyd af at se så mange arter som muligt, men også så godt som muligt.

Vi fokuserer på de spændende centralasiatiske fugle i Kasakhstan og Kirgisistans bjerg-, halvørken- og steppeområder. De fleste biotoper er for så vidt til stede i Kirgisistan om end steppefuglene opleves ubetinget bedst i Kasakhstan.

I Sovjettiden var størstedelen af Centralasien lukket for vesterlændinge. De få ornitologer, som besøgte Kasakhstan og Kirgisistan, blev eskorteret til fuglelokaliteter i nærheden af hovedstæderne. Glimrende fuglelokaliteter, men bestemt ikke fyldestgørende for den fantastiske fuglefauna. Det er anderledes i dag, hvor besøgende i større omfang kan vælge.

For ornitologen har Kasakhstan og Kirgisistan meget at byde på, og fuglelivet kan betegnes som en cocktail af arter fra Mellemøsten, Himalaya, Sibirien og de centralasiatiske stepper. Adskillige områder er ornitologisk ukendte og rummer altid ornitologiske overraskelser.

Et stort antal bjergfugle lever i bjergene, som groft betragtet udgør det nordligste Himalaya med Tien-Shan som den altdominerede bjergkæde. Det gælder bl.a. arter, som vi også kender fra de central- og sydeuropæiske bjerge. I det hele taget findes mange arter, som også er udbredt i det sydlige Europa, samt mange lokale racer hvoraf de mest distinkte antageligt med tiden får status som selvstændige arter. Det gælder f.eks. den lokale race af Sort Glente *M. m. lineatus*, som allerede af mange regnes for en selvstændig art, Hvid Vipstjert (ssp. *personata*, Maskevipstjert), Azurmejse (nominatform samt Yellow-breasted Azure Tit *P. c. carruthersi*), Vandstær af racen *leucogaster*, Slagfalk ssp. *altaicus*, Pungmejse, etc.

Kasakhstan er et gigantisk land og spænder også vidt ornitologisk. Over 500 arter er truffet i Kasakhstan fordelt over mange landskabstyper. I Kasakhstan er det steppefuglene, de fleste ornitologer tænker på og drømmer om. Det er da også målet og i sagens natur hovedargumentet for besøget på de berømte græs stepper i den nordlige del af landet. Her er der så at sige højt til loftet og udsynet nærmest uendeligt. Det er hjemsted for græssteppefugle og vandfugle: ænder, hejrer og vadefugle – ofte i stort antal. I den sydlige landsdel findes flere unikke biotoper: Turenga-skov og halvørken, og generelt rummer denne region de fuglerigeste lokaliteter.

Inden afrejse bliver der fremsendt en mere detaljeret artsliste, idet flere almindelige forekommende fugle i Kirgisistan og Kasakhstan, ikke er medtaget i denne oversigt, men en række af de mest interessante nævnes her: Aftenfalk, Almindelig Pelikan, Altairødstjert, Azurmejse, Berberfalk, Bjerghortulan, Sortvinget Braksvale, Blue-headed Redstart, Blue Whistling Thrush, Brandt's Mountain Finch, Brown Accentor, Brown Dipper, Brunhovedet Værling, Buskrørsanger, Citronvipstjert, Damklire, Daurian Partridge, Hill Pigeon, Himalayan Accentor, Himalayagrib, Himalaya Rubinnattergal, Himalayan Snowcock, Hodgson's Rosy Finch, Humes Sanger, Hvidkindet Værling, Hvidkronet Rødstjert,

Hvidvinget Lærke, Hvidøjet And, Høgesanger, Ibisbill, Jomfrutrane, Krøltoppet Pelikan, Langhalet Tornskade, Lille Gulbug, Lille Rørsanger, Steppegulbug, Terekklire, Maskevipstjert, Mongolsk Ørken-dompap, Munkegrib, Murløber, Nonnestenpikker, Odinshane, Papyrussanger, Pungmejse, Red-mantled Rosefinch, Rosenbrystet Tornskade, Rufous-naped Tit, Rosenstær, Rovterne, Rødhovedet And, Rødpandet Irisk, Slagfalk, Snefinke, Songar Tit, Sortlærke, Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl, Sortstrubet Jernspurv, Spansk Spurv, Stendrossel, Stensanger, Stenspurv, Steppeørn, Steppehøg, Steppevibe, Stor Sorthovedet Måge, Steppetornskade, Stribet Dværghornugle, Trænattergal, Tynd-næbbet Måge, Vandstær (ssp. *leucogaster*), Violsanger, White-capped Bunting, White-winged Gros-beak, White-winged Woodpecker, Stor Hornugle, Ørkenfinke, Ørkenravn, Ørkensanger, Ørkenstenpikker, Østlig Turteldue mm.

Dag til dag-program

Vi tilstræber at afvikle rejsen i henhold til programmet, men praktiske omstændigheder kan betyde, at det er nødvendigt at gennemføre programmet i en anden rækkefølge end anført. Vi gør ligeledes opmærksom på, at rejsen er underlagt lokale forhold, hvor både naturkræfter og levevis er anderledes end på vores breddegrader. Det betyder, at force majeure-situationer kan opstå med efterfølgende forsinkelser, der undtagelsesvis vil medføre ændringer i rejseplanen. Inden afrejse (ca. 1 måned) fremsendes det opdaterede program. Bemærk venligst angivelserne af, hvilke måltider der er inkluderet: B (Breakfast = morgenmad), L (Lunch = frokost) og D (Dinner = aftensmad).

Dag 1. Afrejse fra Danmark

Afrejse fra Kastrup i København til Astana på steppen i det nordlige Kasakhstan. Astana er Kasakhstans nye hovedstad. Byen blev anlagt som fæstningsby i 1824, og navnet betyder slet og ret hovedstad. Kasakhstan dækker et enormt landområde. Landet rummer ypperlige fuglesteder fordelt på flere interessante biotoper såsom steppe, ørken, halvørken og bjerge. Indtil selvstændigheden i december 1991 var Kasakhstan en del af USSR og arealmæssigt den næststørste sovjetrepublik. Med en befolkning på blot 17 mio. mennesker (primært bosat i byerne) er Kasakhstan et af Eurasiens tyndest befolkede. Stepperne i det nordlige Kasakhstan er en del af det vidtspændende steppeområde, som strækker sig fra Ungarn i vest til Manchuriet i øst. Den dominerende landskabstype er græssteppe med et væld af lavvandede brakvandssøer.

Dag 2-4. Kurghaldzino Nature Reserve

Kurghaldzino Nature Reserve (Kurgalgin Reserve) er det berømte fugleområde ca. 140 km fra Astana, hvor Steppeviben har hjemsted. Det tager nogle timer og vi stopper undervejs ved Aftenfalkkolonier, småsøer og hvad der ellers fanger vores opmærksomhed. Reservatet er Kasakhstans største naturreservat og blev etableret i 1968 i denne truede landskabstype. Den 'forladte' landsby, Karachar fungerer de følgende dage som overnatningssted, hvorfra vi foretager ekskursioner i det omgivende landskab. Programmet afhænger af de aktuelle forhold. Vi benytter vores egen bus og foretager ind i mellem lette vandreture. Der er masser af fugle, og selv i umiddelbar nærhed af vores overnatningssted kan man bruge dage på at udforske terrænet og fuglene. I det vindblæste landskab findes talrige steppesøer. Den største er den brakvandede Lake Tengis. På de åbne vandflader og i de lavvandede områder ses vandfugle som Sortstrubet Lom, Nordisk Lappedykker, Sorthalset Lappedykker, Krøltoppet Pelikan, Skarv, Sølvhejre, Flamingo, Grågås, Knarand, Spidsand, Skeand, Pibeand, Krikand, Rødhovedet And, Hvidøjlet And, Hvidhovedet And og Rørhøg. Langs bredderne vimser oversømmende vadefugle omkring: Stylteløber, Stor og Lille Kobbersneppe, Sortvinget Braksvale, Hvidbrystet Præstekrave, Terekklire, Damklire, Odinshane etc. Flere mågefugle ses: Tyndnæbbet Måge, Steppemåge, Stor Sorthovedet Måge samt flere ternarter som Sandterne, Rovterne og Hvidvinget Terne. Arealer med buske og rørskov er gode fuglesteder med Dværgfalk ssp. *pallidus*, Citron-vipstjert ssp. *citreola*, Lille Gulbug, Lille Rørsanger, Skægmejse og Blåhals plus andre fascinerende småfugle, der nok skal skabe diskussion om arts- og racetilhørsforhold. Den enorme græssteppe rummer arter som Aftenfalk, Steppenhøg, Hedehøg, Ørnevåge, Steppeørn, Trane, Jomfrutrane, Mosehornugle, Korttået Lærke, Hvidvinget Lærke, Sortlærke, Markpiber, Gul Vipstjert, Isabellatornskade, Rosenstær og selvfølgelig eftersøger vi specialiteter som Steppevibe og Asiatisk Sneppeklire etc. Som regel er vi tidligt ude om morgenen og returnerer til frokost. Om eftermiddagen fortsætter vi og søger gerne nye lokaliteter, så udbyttet maksimeres. Indkvartering på pensionat eller i komfortable to-mands træhytter med senge og køleskab i landsbyen Karachar ved Lake Tengis. BLD

Dag 5. Kurghaldzino – Almaty

Vi forlader Sortlærkerne for denne omgang og sætter kursen sydover til halvørkenområderne i det sydlige Kasakhstan. I løbet af formiddagen kører vi til lufthavnen i Astana, hvorfra vi flyver retur til Almaty, hvor vi indkvarteres på hotel for en enkelt nat, inden vi næste dag drager videre. BLD

Dag 6. Almaty – Turenga-skoven

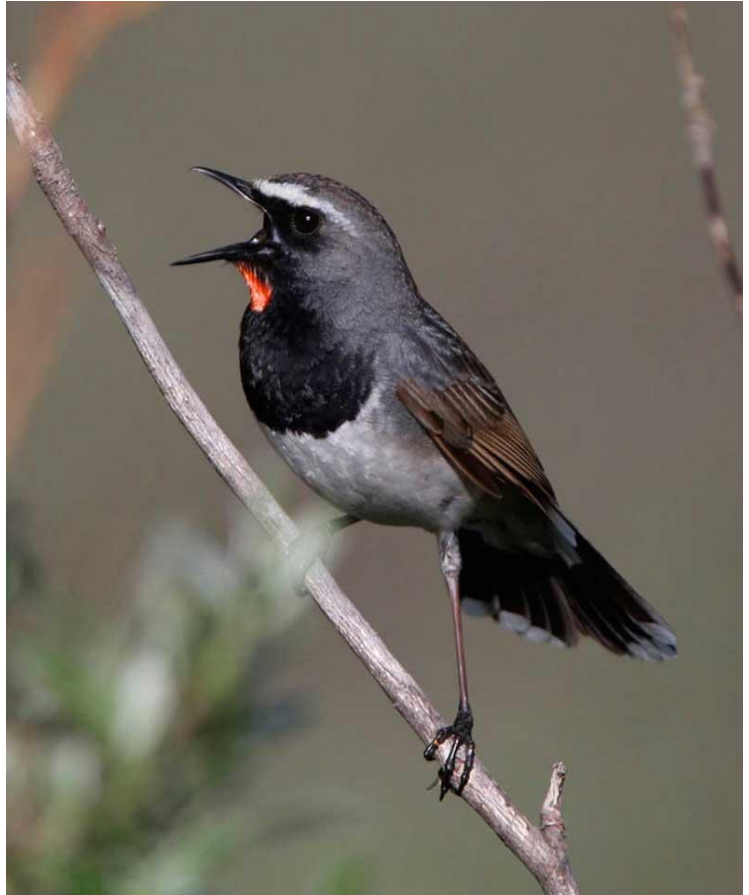
I løbet af formiddagen kører vi vestpå til turenga-skoven, Zhelturenga. Undervejs stopper vi ved vandhuller og småsøer. Her i det vestlige Taukum findes en rest af den særegne turenga-skov. Det er en slags popler, som er hjemsted for flere sjældne arter. Det er en sublim lokalitet vi skal besøge. Stedet rummer bl.a. Turkestandue, White-winged Woodpecker, Turkestan Tit etc. Turkestandue er ekstrem lokal og lidet kendt. Den yngler kun i Centralasien og overvintrer i Pakistan og det nordvestlige Indien. Bestanden er mindsket drastisk, og blot et fåtal vestlige ornitologer har overhovedet set den. Den attraktive men sky Saxaul Sparrow holder til i områder med buskvegetation og ses i selskab med andre spurvearter. Vi opretter teltlejr i turenga-skoven. BLD

Dag 7. Turenga-skoven – Konchengel – halvørken

Efter morgenmaden er klaret og lejren pakket ned, fortsætter vi sydover gennem et varmt men spændende ørkenlandskab, der bl.a. rummer krystalklare kildevandssøer. Dagens mål er Konchengel i Taukum-ørkenen, som især er kendt for ørkenfugle som McQueens Bustard, lærker, tre arter sandhøns: Spidshalet Sandhøne, Stepphøne og Sortbuget Sandhøne. Vores overnattingssted ligger ved nogle naturlige kilder, som tiltrækker en masse fugle. Fra tidlig morgen er der livlig aktivitet i og omkring vandhullerne. Det myldrer med lærker, og kort efter solopgang ankommer de første sandhøns. Desuden arter som Lille Præstekrave, Braksvale, Kirkeugle, Jomfrutrane, Hærfugl, flere stenpikker- og lærkearter, Markpiber, Lille Gulbug, Indisk Spurv, Ørkensanger, Spansk Spurv, Brunhovedet Værling etc. De åbne områder er også tilholdssted for mere sjældne fugle som Ørkenpræstekrave, Kaspisk Præstekrave (sjælden ynglefugl), Ørkenfinke mv. Ved mørkets frembrud jager Natravne insekter omkring vandhullerne og flere gange har vi fundet Triel i lommelygternes skær. Overnatning i telte. BLD

Dag 8. Kochengel til Bishkek via Sorbulak-søen – Velkommen til Kirgisistan

Vi nærmer os grænsen mellem Kasakhstan og Kirgisistan, og efter morgenmaden sætter vi kursen sydover. Inden vi tjekker ud fra Kasakhstan, besøger vi Sorbulak-reservoaret. På denne årstid byder søen på to pelikanarter, ande- og vadefugle samt en stor koloni af Rosenstære. Vi fortsætter over grænsen til Kirgisistan, og normalt foregår grænsekrydsningen uden de store sværdslag, men der skal bruges en time eller på to på formaliteterne. Fra grænseovergangen er der blot 45 minutters kørsel til centrum og vores komfortable gæstehus. Bishkek er efter centralasiatisk målestok en ung by fra forrige århundredeskifte med bebyggelse i overvejende russisk stil. Førstehåndsindtrykket er voluminøse regeringsbygninger og parker med bastante fædrelands-mindesmærker osv., men der findes også mange pittoreske småhuse i Ukrainsk stil. Byen emmer af atmosfære, der forstærkes på lune forsommerdage, hvor de brede boulevarder danner rammen om de lokales handel med alskens nyttige sager: radiodele, appelsiner, cigaretter, en ny tebbetey? – kirgisernes traditionelle hatte med pelsbesætning, etc. Den permanent snedækkede Ala-Too-bjergkæde (med toppe over 4.800 m.o.h.) danner en pragtfuld kulisser for Kirgisistans hovedstad. BLD

Velkommen til Kirgisistan

Kirgisistan eller Kirgisien (gl. navn: Frunze) er en af de tidligere centralasiatiske sovjetrepublikker med grænse til Kina i sydøst, Tadsjikistan i syd, Usbekistan i vest og Kasakhstan i nord. Flere store bjergkæder præger landskabet. I den østlige del Tien-Shan (Himmelbjergene) og i syd Pamir; på kirgisisk Barm-i-Dunjah – Verdens Tag. I mange år var Kirgisistan så godt som hermetisk lukket for udlændinge – herunder

kikkertbærende fuglekiggere. Landets rige forekomster af mineraler og placering betød, at tophemmelige fabrikker og militær-baser kunne fungere uforstyrret. Det betød også, at kirgiserne i mere end 50 år levede en isoleret og hensygnende tilværelse. Men russernes tilstedeværelse betød også fremskridt: forbedret infrastruktur, hospitalsvæsen, jobs (bl.a. i våbenindustrien) og statssubsidierede fødevarer. Derfor står Lenins statue endnu flere steder i Bishkek, omend som et falmet symbol på en fejlslagen politik. Og hvordan skulle tingene være anderledes, når en ledende centralasiatisk kommunist for år tilbage forkyndte: "Jeg beundrer profeten Muhammeds geni, som har forkyndt socialismens principper. Jeg er lykkelig over, at de fleste af socialismens principper bare er virkeliggørelsen af Muhammeds anvisninger."

Den eneste nogenlunde farbare rute, Silkevejen fra de store kinesiske kulturer til de store mellemøstlige og europæiske forløb som et forgrenet vejnet gennem Kirgisien både nord om søen Issyk-Kul og i den sydlige del af landet. Selv om Kirgisistan ikke i samme omfang som Bukhara og Samarkand i Usbekistan blev begunstiget af rigdomme i kølvandet på karavanerne, fik Kirgisistan tilført mange nye impulser i form af andre folkeslag, sprog, religioner mm. Hvad Kirgisistan mangler af arkitektoniske seværdigheder, mere end opvejes af Centralasiens fineste bjerglandskaber. Set i fugleperspektiv er de permanent snedækkede tinder den alt dominerende landskabsform. 97 % af land-arealet udgøres af bjerge, heriblandt nogle af klodens højeste med tinder over 7.000 m.

Landskabet er umådeligt smukt. Alt hvad der associeres med bjerge, findes her: fantastiske dimensioner, spidse tinder, fabelagtige udsigter, gletsjere, dybe dale hvor bjergvægge rejser sig næsten lodret og snævrer synsfeltet ind, isnende smeltevandsfloder med iltre strømhvirvler der vokser til små vandfald, vidtstrakte højsletter med nikkende alpeblomster, sneklædte pas – et umådelig fristed for planter og dyr. Velkommen til Kirgisien.

Dag 9. Ala Archa og fiskedamme

Dagekskursion til Ala-Archaturreservatet 35 km syd for Bishkek. Fra dalen med bevoksning af fyr og nåleskov hæver de omgivende bjerge sig stejlt i vejret. En vandring fra parkeringspladsen i ca. 1.400 meters højde til bjerget øverst oppe veksler mellem plantebælter. Fra skoven længst nede til åbne vidder med alpine planter og barske, rå sletter med flokke af lasede ravne og gribbe, der svæver over gletsjerne. Mellem nedstyrtede klippeblokke sidder Murmeldyr og følger vores færden. Fra stierne er der mulighed for at se Stenbukke. Tidligt på dagen græsser de på skråningerne eller langs bjergbækkene, mens de midt på dagen holder sig i ro. De mest energiske kan nå snegrænsen og Adygene-gletsjeren i 3.300 meters højde, og de mindre energiske kan nyde udsigten fra vandfaldet eller støve omkring i landskabet. Ala-Archa var blandt de få

steder, som vesterlændinge i Sovjettiden havde mulighed for at besøge under strengt opsyn af Intourist-guider. Heldigvis er det fortid. I dag kan vi boltre os i landskabet, som er en ornitologisk perle med arter som Lammegrib, Himalayagrib, Kongeørn, Lærkefalk, Himalaya Rubinnattergal, Sortstrubet Jernspurv, Stensanger, Lundsanger, Violsanger, Blue-capped Redstart, Altairødstjert, Murløber, Rødpandet Irisk, Karmindompap, Red-mantled Rose-finch, White-winged Grosbeak, Vandstær ssp. *leuco-*

gaster, Azurmejse, Østlig Turteldue, Almindelig Mynah, Rufous-naped Tit, Sort Glente, Hvid Vipstjert ssp. *personata* (Maskevipstjert), Bjergvipstjert, Misteldrossel, Husrødstjert, Humessanger etc. Vi fortsætter til de tidligere statslige fiskedamme nord for Bishkek, et område med søer og anlagte fiskedamme. I dag er den kommercielle interesse for længst forsvundet, men de vandfyldte damme tiltrækker store mængder vade- og andefugle. Sidst på eftermiddagen returnerer vi til gæstehuset, og om aftenen spiser vi en god middag på egen hånd i en af Bishkeks utallige cafeer. BL

Dag 10. Bishkek – Tamga

Vi kører til Tamga, hvilket det tager det meste af dagen, men undervejs er der flere interessante fuglesteder, bl.a. Julkuntina som er et vådområde øst for Balychky. Her har vi de seneste år fundet Centralasiens sydligste bestande af Lille Gulbug, Storpiber og Pallas Græshoppesanger. Stedet er det eneste kendte yngleområde i Kirgisistan for disse tre arter. Andre mere almindelige arter er f.eks. Blåhals, Rødhovedet And, Citronvipstjert, Skægmejse. Indkvartering på hyggeligt gæstehus med fælles faciliteter og Azurmejse i haven. BLD

Dag 11. Barskaun Gorge

Syd for Tamga, går en vej op mod Kumtor-guldminen, og der kan køres ad den knap 40 km, indtil man når op til et stort plateau ca. 3.800 m.o.h. Det er et smukt område med spredte småsøer og store græssletter. Fra dalen begynder ved Issyk-Kul, og til den slutter oppe i bjergene, veksler landskabet i takt med, at vi kommer højere op. I begyndelsen haver, frugtlunde, ekstensivt dyrkede markparceller, højere oppe nåleskov der i 3.500 meters højde viger for lave buskadser af enebær og karakteristisk alpin natur. Masser spændende fugle selvfølgelig. Target-arterne er bl.a. Lundsanger, Stensanger, Himalaya Rubinnattergal, Rødpandet Irisk, Hvidkronet Rødstjert, Brown Accentor, Brown Dipper, Himalayan Accentor, Himalayagrib, Lammegrib, Munkegrib, Upland Buzzard, Nonnestenpikker, Humes Sanger, Plain Mountain Finch, Sortstrubet Jernspurv og Stensanger. Hertil kommer flere arter bjergfugle, som vi også kender fra de europæiske bjerge. Overnatning i Tamga. BLD

Dag 12. Tamga – Jetti Oghuz – May Saz – Tamga

En lang dag venter forude! Ibisbill og mange andre fugle er på programmet. Jetti Oghuz-dalen er en af de mest særegne bjergdale i Kirgisistan. Røde sandsten danner en fantastisk kulisser i et landskab bestående af lav tørkeresistent buskvegetation og nåleskov. Vi fortsætter til provinshovedstaden Karakol (tidl. Presevalski) og videre til bjergfuglene. Vi kører ind i Tien-Shan-bjergene, der bl.a. huser Ibisbill. Mulighed for andre spændende bjergfugle: Himalayagrib, Brown Dipper, Sortstrubet Jernspurv, Stensanger, Humes Sanger, Rødpandet Irisk, Altairødstjert og mange andre fine arter. Vi returnerer til vores gæstehus i Tamga sidst på eftermiddagen. BLD

Dag 13 og 14. Tamga – Son Kul

Vi fortsætter til bjergsøen Son Kul. Et fantastisk smukt område med mange gode fuglesteder samt en gæstfri nomadebefolkning. Det tager det meste af dagen at køre til Son Kul-søen, der ligger i 3.000 meters højde på et stort plateau med tundralandskab og er kendt som et af de smukkeste steder i Kirgisistan. Lokale hyrder fra Kochkorka-dalen anvender de gode græsnings-betingelser om sommeren til deres dyr. Gæster er velkomne, og ud over de interessante fugle bliver der lejlighed til at besøge etniske kirgisere i jurter og handle sig til en bid af den lokale ost, drikke frisk yoghurt eller gæret hoppedmælk; kumus. Vi besøger flere lokaliteter – afhængigt af vejret. Isabellastenpikker og Bjerglærke er karakterfugle. Son-Kul og omegn er zoologisk reservat med en bestand af Ulv og yngleplads for den smukke Indiske Gås (om end den ikke mere yngler hvert år). De omkringliggende bjerge er fremragende for alpine småfugle, og derudover har vi mulighed for at se Nordisk Lappedykker, Sort Stork, Rustand, mange andefugle, Kongeørn, Ørnevåge, Steppeørn, Vandrefalk, Lærkefalk, Lammegrib, Gåsegrib, Munkegrib, Hill Pigeon, Himalaya Kongehøne, Mongolsk Præstekrave samt en del mere almindelige vadefugle som vi kender hjemmefra, Stor Sorthovedet Måge, Mosehornugle, Citronvipstjert, Alpekrage, Alpeallike, Ravn, Alpejernspurv, Brown Accentor, Stenpikker og med lidt held oversomrende Jomfrutrane. Overnatning i jurte-lejr. BLD

Dag 15. Son Kul – Bishkek

Tidlig morgen sætter vi kursen mod Bishkek. Vi stopper undervejs ved Burana-tårnet og ”tornskade-alleen”.

Indkvartering på et komfortabelt gæstehus/hotel i Bishkek. BLD

Dag 16. Hjemrejse

Tidligt op! Ankomst til København samme dag som følge af tidsforskellen. Velkommen hjem!

Inden afrejse fremsender vi en detaljeret fugleliste samt praktiske rejsetips. I mellemtiden kan rapporter fra tidligere rejser med Miksture studeres på www.centralasianbirding.com eller på Mikstures hjemmeside: www.miksture.com

Pattedyr

Kun de færreste ornitologer interesserer sig ikke for andre aspekter i naturen som pattedyr, planter, insekter, padder o. lign. Samtlige steder har spændende faunaelementer, og nedenstående liste er blot et udsnit af dyr iagttaget i Kasakhstan og Kirgisistan: Ulv, Altai Kronhjort, Vildsvin, Stenbuk (Ibex), Tolai Hare, Saigaantilope, Goitered Gazelle, Great Gerbil, Pibehare, Red Pika, Corsac Fox, Murmeldyr, Horsefield's Tortoise og Steppe Agama Lizard.

Dette er en rejse med ekspeditionsagtig karakter, hvor deltagerne skal være indstillet på lidt af hvert: Vandring (lettere vandring), flere dage hvor transporten kan virke lang. Aktivitetsniveauet tilpasses gruppens sammensætning, men bliver grundlæggende højt! De som ønsker et sejt og udmærkende aktivitetsniveau får selvfølgelig som ønsket, mens de som ønsker et mere moderat tempo også tilgodeses; de fleste i nogenlunde kondition kan sagtens være med. Turen beskæftiger sig ikke med bjergklatring og lignende, men deltagerne skal være indstillet på at gå kortere og længere strækninger, når fuglene skal findes. Vi kommer til at være meget udendørs og i skiftende vejrlig. Rejsen anbefales ikke gangbesværede. Det er en god idé at komme lidt i form inden afrejsen – det gør det meget lettere at komme op ad bjergskråningerne. Husk på, at luften er tynd i 3-4.000 meters højde. På dagsturene skal vi ikke bære rundt på telt eller stor bagage – kun en lille rygsæk med hvad den enkelte finder nødvendigt. Der er indbygget en vis fleksibilitet, så der er plads til justeringer undervejs. Dagene bliver lange, men belønningen er flere oplevelser. Døgnet's første timer er sædvanligvis de mest produktive, og på enhver seriøs fugletur står man tidligt op! Ornitologer sætter som regel pris på samværet med andre ligesindede på en tur som denne. På den anden side betyder det ikke, at friheden for den enkelte fratages undervejs.

Centralasien er spændende, men forholdene er noget anderledes, end de fleste er vant til. Indkvarteringen kan ikke sammenlignes med vestlig standard, og køretøjerne er mindre komfortable om end aircondition efterhånden er standard (undtaget dagene på steppen).

Vi er underlagt lokale forhold, så deltagerne bør udvise tålmodighed, fleksibilitet og overbærenhed. Det er ikke altid muligt at være på stederne ved solopgang eller på de tidspunkter, vi finder bedst. Tingene tager tid i Centralasien, specielt de logistiske (transportmæssige). Heldigvis er det med årene blevet bedre. Indkvarteringen veksler mellem turistklassehoteller, telte, hytter o. lign. De sanitære forhold kan være primitive! Vi skal flere steder dele toilet og få bade faciliteter med de andre i gruppen. Ved overnatning i telte drejer det sig om udmærkede telte (to i hvert telt). Det store spisetelt vil være et centralt mødested, hvor vi spiser og drøfter dagens hændelser. Michael og samarbejdspartnerne vil i videst omfang søge at efterkomme vores ønsker. Sovepose skal medbringes på rundrejsen (eventuelt lejes; kontakt os på forhånd).

Maden er glimrende! På rundrejsen medbringer vi eget køkkenhold, der sammensætter dagens tre måltider. God, gedigen, velsmagende og sund husmandskost i ordets bedste betydning baseret

på friske råvarer: Supper, fjerkræ, grønsager og pilaf – risretter med fåre- og lammekød og det uundværlige brød nan. Til måltiderne serveres te og mineralvand. Der bliver også lejlighed til at smage den lokale vin eller traditionelle kumus fremstillet af gæret hoppemælk.

Klima er udpræget fastlandsklima, som lokalt er influeret af højderne. Det kan blive varmt (op til 35 grader Celsius på stepperne) og i dalene 20-25 grader Celsius. Det bliver koldere, jo højere vi bevæger os op i bjergene. Vejret i bjergene er notorisk uforudsigeligt og kan hurtigt skifte. I bjergene er der også tit forskel på vejret ved nærliggende steder, især hvis de ligger i forskellige højder eller orientering. Temperaturen aftager 1-2 grader Celsius pr. 100 m, man bevæger sig op i bjergene.

Opholdet i det sydlige Kasakhstan bliver utvivlsomt den varmeste del og minder om klimaet i det sydlige Europa, men vi formår som regel at afbøde strabadserne en smule, og indtil videre har vi altid formået at gennemføre en både human og udholdelig rejseform i denne del af Kasakhstan. Mere herom inden afrejsen.

Praktiske informationer, fugleliste, rejsetips og forslag til pakkedag bliver fremsendt i god tid inden afrejsen. Vi er naturligvis til enhver tid til disposition for supplerende oplysninger.

Visum er obligatorisk i Kasakhstan. Information følger i passende tid inden afrejsen!

Pris:

Prisen er 29.200 kr. ved 15 deltagere, 29.800 kr. ved 14 deltagere, 30.200 kr. ved 13 deltagere, 30.800 kr. ved 12 deltagere, 31.300 kr. ved 11 deltagere og 32.300 kr. ved 10 deltagere. Enkeltværelse de fleste steder koster 2.600 kr.

Prisen, der er med forbehold for valutakurserne, inkluderer fuld pension (ikke drikkevarer) næsten alle dage, fly København-Astana/Bishkek t/r, transport i minibuser, overnatning vekslende mellem gode hoteller, mere ydmyge steder og teltlejre på stepperne, samt for- og eftermøde og turrapport.

Tilmelding kan ske ved indbetaling af depositum på kr. 4.600 pr. person til DOF Travel mærket "Tur 686 Kasakhstan". Betaling kan ske på postgiro 8 07 33 33 eller bankoverførsel på konto 4180-0008073333. Angiv venligst navn, telefonnr. og mailadresse.